

Oslo, 12. februar 2018

Innspill fra Norsk Gartnerforbund til høring:
Endringer i utlendingsforskriften

Innspill fra Norsk Gartnerforbund til høring –endringer i utlendingsforskriften

Det vises til brev fra Arbeids- og sosialdepartementet av 8.november 2017 hvor departementet foreslår endringer i to av forskriftens områder. Norsk Gartnerforbund vil kommentere og gi innspill på forslaget som omhandler praktikantordningen.

Departementet foreslår endringer for ufaglærte praktikanter som omfatter krav til kompetanse og alder. I tillegg til en tydeliggjøring av kravet om en plan for opplæring og begrense tillatelsens varighet.

Innledningsvis vil Norsk Gartnerforbund (NGF) takke for anledningen til å komme med innspill. Ordningen er av stor betydning og bidrar positivt både for studentene og for bedriftene. Formålet med ordningen er å gi studentene mulighet til praktisk opplæring innenfor den utdanningen de har valgt. Det kan også gi næringslivet mulighet til å lære av studentene og se nye perspektiver ved det de gjør.

I dagens regelverk gjelder ordningen for i til sammen to år, og for praktikanter som ikke har fullført fagutdanning på videregående skoles nivå eller som ikke har fagbrev.

Departementet foreslår endringer i vilkårene for praktikanter:

1. Utdanningen utlendingen gjennomfører må være på et høyere nivå enn videregående skole

NGF mener:

Begrunnelsen for forslaget er gitt med bakgrunn i at det er mangel på praksis – og arbeidsplasser for personer som allerede bor i Norge. Videre, står det at mangel på lærlingeplasser er trolig en viktig grunn for høyt frafall i videregående skole. ADS ser derfor ikke behov for at praksisplassene skal kunne tildeles personer fra land utenfor EØS-området når disse er under utdanning på videregående skole-nivå eller lavere. Denne begrunnelsen finner vi noe uforståelig da det ikke i dag finnes en fagutdanning med lærlingeordning, med unntak av en prøveordning. Utdanningsdirektoratet har

---

NGF Servicekontor

Postadresse:
Schweigaardsgt. 34 F
0191 OSLO

Telefon:
23 15 93 50

Faks:
23 15 93 51

E-post:
ngf@gartnerforbundet.no

Internett:
www.gartnerforbundet.no

Organisasjonsnr.:
NO 970 168 508 MVA

Oppdalsbanken:
4266 15 51830

IBAN:
NO74 4266 15
51830

BIC/SWIFT:
OPPDNO21

på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet igangsatt et forsøk med yrkesutdanning for agronom og gartner i Nordland, Vestfold og Buskerud. Forsøksordningen innebærer to år på skole og to år i godkjent lærebedrift. Denne startet i 2014/2015 og vil gå frem til 2019 for så å evalueres. Søknad om forlengelse er avslått. De siste lærlingene vil avlegge fagprøve i 2019. Dagens ordinære opplæring gir yrkeskompetanse og elevene får vitnemål med yrkeskompetanse, men ikke fag- eller svennebrev. Rekrutteringen til gartnerutdanning blant ungdom har vært så lav at Gjennestad vgs. (som var Norges største utdanningsinstitusjon for gartnere) har lagt ned linjen, og så vidt vi er kjent med kun vokselever på et par andre skoler. NGF vil i denne sammenheng benytte anledningen til å si at det bør etableres en fagutdanning i Norge, men dette er åpenbart noe som vil ta tid. Tilbudet om opplæring i skole er redusert og vil trolig ikke bygges opp igjen før det foreligger en ny opplæringsplan.

Det viser helt tydelig at praktikantordningen og praktikanter fra utlandet fortrenge derfor ikke norske lærlinger.

At det skal kreves at praktikantene er på høyrer nivå i sin utdanning, vil slik vi kjenner til, neppe ha stor betydning, men vi mener begrunnelsen for innskjerpelsen ikke kan bygges på at utenlandske studenter tar plassen til de norske.

2. Praktikanten må være mellom 18 og 30 år

NGF mener:

I dag er det ingen spesielle regler om praktikantens alder. Begrunnelsen for forslaget hviler på opplæring og viser til andre nordiske land som har en nedre grense på 18 år. Det er, slik vi kjenner til, mest vanlig at praktikantene som kommer til gartneriene i Norge er 18 år eller eldre. Vi kan derfor ikke se at forslaget vil få reelle konsekvenser for næringen.

3. Det skal foreligge en plan for opplæringen

NGF mener:

Hovedmålet med arbeidet skal være opplæring i et yrke. På generelt grunnlag kan vi si at norske gartneribedrifter har gode forutsetninger for å legge til rette for at praktikantene for god opplæring på arbeidsplassen. Det er profesjonelle og høyt kompetente bedrifter som tar imot praktikanter. Gartneriene har ansvar for en opplæringsplan der arbeidet er av vesentlig betydning for praktikantens kompetanse og en naturlig del av yrkesutdanningen. Praktikanten får være med i bedriftens ulike produksjoner og lære teknikker, metoder og effekter ved ulike dyrkingsforhold. Veksthus er en særlig avansert produksjonsmetode som krever opplæring innenfor mange felt for å håndtere planteproduksjonen, for eksempel plantefysiologiske reaksjoner og veksthus teknologi som lys og varme, gjødsling, plantevern, luftfuktighet osv. Såing, prikling, planting, potting, vanning, gjødsling, stell, høsting, pakking og merking er noe av det praktikantene kan få være med på. Noen bedrifter har frilandsproduksjon og da vil de også få opplæring i teknikker og prosesser i produksjonene som gjelder for disse. NGF er enig i at det skal foreligge en opplæringsplan, og fått innspill fra flere gartneriene om at de har dette i dag. NGF foreslår at vi som

organisasjon kan være med å bidra til at det etableres en felles mal og tilhørende råd og veiledning for bedriftene.

4. Tillatelsen gis i utgangspunktet for seks måneder og kan forlenges ytterligere 6 måneder, til sammen ikke mer enn 12 måneder.

NGF mener: Perioden som praktikanten er i læringsbedriften er avgjørende for hvor mye de får av opplæring og erfaring. Bedriftene er veldig forskjellige i det de har ulike produksjoner (veksthus, friland, blomster, ulike grønnsaker, planteskole, frukt og bær, osv.) Mange bedrifter har en kombinasjon av ulike produksjoner, og både friland og veksthus. I helårsbedrifter vil det være en rekke forskjellige prosesser gjennom året, og med en lengre periode som praktikant vil studenten få mulighet til å lære mye, og følge produksjonslinjene – fra frø til pakket plante eller grønnsak. Med mulighet til en lengre periode vil det også være større rom for fleksibilitet slik at studentene kan kombinere arbeid og studier. De nordiske landene har mellom 12 og 18 måneder. Vi foreslår at praktikantene får tillatelse for minimum inntil totalt 18 måneder dersom læringsbedriften har relevante oppgaver for praktikantens utdanning og opplæring.

Avslutningsvis vil vi si at arbeidsforholdene i norske gartneri- og hagebruksbedrifter er gode. Norske gartnerier har et høyt nivå både miljømessig og ansettelsesmessig, og kan lære bort både HMS og fag som f.eks. integrert planteproduksjon på en måte få andre land kan. Det er både miljøvernlarer og sosiale arbeidsvilkårlarer i praksis.

Norske bedrifter har gode forutsetninger for å legge til rette for at utenlandske praktikanter kan få relevant praksis og opplæring og får tilbakemeldinger om at erfaringene er gode. Studentene får sin nødvendige praksis i norske gartneribedrifter med godt regulert og organisert arbeidsliv og blir selv beviste på verdien av dette. Bedriftene får motiverte, unge studenter med nye ideer og kunnskap, mens studentene får gjennomført studiet sitt, bygget kompetanse og erfaring som de kan ta med seg tilbake til hjemlandet eller etter endt utdanning søke jobb i Norge eller andre steder.

Mvh

Katrine Røed Meberg
Generalsekretær
Norsk Gartnerforbund